

UCHWAŁA Nr LVI/317/18
RADY GMINY GOWOROWO
z dnia 7 listopada 2018 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2019

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2008, poz. 994 z późn. zm.), art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2016, poz. 487 z późn. zm.) w związku z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2018r. poz. 1492.) uchwala co następuje:

§ 1

Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2019 rok w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2019 r.

Przewodniczący Rady Gminy
Rafał Iwanski

**Załącznik do uchwały
Nr LVI/317/18
Rady Gminy Goworowo
z dnia 7.11.2018r.**

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH
DLA GMINY GOWOROWO
NA ROK 2019**

- I. WSTĘP**
- II. DIAGNOZA PROBLEMU W GMINIE GOWOROWO**
- III. CELE PROGRAMU**
- IV. REALIZATORZY PROGRAMU**
- V. ZAPOBIEGANIE UZALEŻNIENIOM WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ**
- VI. DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNO – EDUKACYJNE DLA MIESZKAŃCÓW GMINY**
- VII. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI POMOCY TERAPEUTYCZNEJ ORAZ LECZENIA DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH I ICH RODZIN**
- VIII. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW AKOHOŁOWYCH**
- IX. ZABEZPIECZENIE FINANSOWE PROGRAMU**

I. WSTĘP

Jednym z najbardziej szkodliwych czynników wpływających na życie i zdrowie człowieka, a także wpływającym bezpośrednio na funkcjonowanie rodziny, jest nadmierne spożywanie alkoholu. Szkodliwe picie może być przyczyną wielu schorzeń zarówno somatycznych, jak i psychicznych. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) uzależnienie od alkoholu to „stan psychiczny i fizyczny, wynikający ze współdziałania żywego organizmu i alkoholu”. Stan ten charakteryzuje się zmianami w zachowaniu i innymi następstwami, w tym zawsze przymusem (trudną do odparcia chęcią) ciągłego lub okresowego używania alkoholu po to, aby doświadczyć psychicznych efektów jego działania lub aby uniknąć objawów wynikających z jego braku, takich jak złe samopoczucie. Człowiek może uzależnić się równolegle od alkoholu jak i innych środków. Niewątpliwie alkoholizm jest groźną chorobą przewlekłą, niosącą za sobą wysokie ryzyko utraty pozycji zawodowej, zdolności do pełnienia ról społecznych, wystąpienia postaw agresywnych, które prowokują do stosowania przemocy. Bardzo istotną kwestią jest spożywanie alkoholu przez kobiety w ciąży oraz dzieci i młodzież.

Alkoholizm powoduje pokaźne straty nie tylko społeczne, ale i ekonomiczne w skali całego kraju. Bezpośrednie przełożenie ma to na zwiększenie ponoszonych kosztów leczenia, zwiększoną liczbę wypadków komunikacyjnych, większe zaangażowanie wymiaru sprawiedliwości, systemu pomocy społecznej i ubezpieczeń, a także lecznictwa odwykowego, przedwczesnej umieralności, spadku wydajności pracy oraz wiele innych skutków.

Dane przytoczone przez WHO w 2011 r. raportu wynika, iż Polska znajduje się wśród państw o wyższym stopniu spożycia czystego alkoholu na dorosłego mieszkańca wśród krajów całego świata - podczas gdy średnia światowa wynosi 6,13 litra na osobę (w wieku powyżej 15 lat), w Polsce wypija się 10,6 litra na osobę. Na przestrzeni ostatnich lat doszło do zmiany modelu konsumpcji alkoholu w Polsce – zdecydowanie największy udział w spożyciu ma piwo – około 6 litrów na osobę w przeliczeniu na czysty spirytus (z tendencją wzrostową), następnie napoje spirytusowe (ok. 3,8 l/os, z tendencją malejącą) na końcu lokują się wina i pozostałe napoje winiarskie – ok. 0,8 l/os. Do wszystkich statystyk należy odnosić z pewną ostrożnością, ponieważ metodologicznie zawsze będą one obarczone mniejszym lub większym błędem.

Istotną rolę w polskim systemie rozwiązywania problemów alkoholowych odgrywają samorządy gminne, które z mocy ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 201r., poz. 487 z późn. zm.) ustawa z

dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2018r., poz. 1492) są odpowiedzialne za rozwiązywanie problemów alkoholowych w społeczności lokalnej.

Zgodnie z art. 4¹ ust.1 w/w ustawy, prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy.

Zadania te w szczególności obejmują:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
2. Udzielenie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowaniem przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i wspieranie Centrów Integracji Społecznej.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Goworowo na rok 2019, określa priorytetowe kierunki działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w oparciu o zadania własne gminy, wynikające z ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016r. poz. 487 z późn. zm.) i ustawy z dnia 11 września 2015r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2018r. poz. 1492).

Program profilaktyki stanowi część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Goworowo na lata 2014-2021 (Cel strategiczny 4.: Zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do służby zdrowia oraz wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie).

Program jest kontynuacją i rozwinięciem sprawdzonych już działań podejmowanych w latach poprzednich, zarówno w zakresie profilaktyki uniwersalnej, selektywnej jak i wskazującej.

II. DIAGNOZA PROBLEMU W GMINIE GOWOROWO

Przy opracowaniu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2019 roku uwzględnione zostały wskazówki wynikające z *Rekomendacji do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2018 roku* opublikowanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz wyników z przeprowadzonej w 2018 roku, przez Instytut Rozwoju i Edukacji *Progres Diagnozy Lokalnych Zagrożeń*.

Na podstawie przeprowadzonych badań na terenie Gminy Goworowo można wyróżnić kilka głównych problemów, jakie pojawiły się podsumowującej części opracowania wspomnianej *Diagnozy Lokalnych Zagrożeń*, zostaną zawarte w niniejszym programie.

Opierając się na otrzymanych wynikach badań, przeprowadzonych wśród młodych mieszkańców gminy, można wnioskować, że jedną z ważniejszych kwestii jest problem spożywania alkoholu wśród dzieci i młodzieży. Dane wskazują, iż 15% uczniów szkoły podstawowej, 62% gimnazjalistów oraz 82% uczniów szkoły ponadgimnazjalnej deklaruje, że inicjację alkoholową ma już za sobą. Ponadto za bardzo niepokojące zjawisko można uznać, iż duża część badanej młodzieży (33% uczniów szkoły podstawowej, 42% gimnazjalistów i 44% uczniów szkoły ponadgimnazjalnej) jest zdania, że picie piwa jest mniej groźne niż spożywanie napojów wysokoprocentowych. Dodatkowo uczniowie szkoły podstawowej i gimnazjum przyznają się do incydentów upijania się. Jest to problem, na który należy zwrócić szczególną uwagę nie tylko nauczycieli, ale również władz lokalnych.

Dla młodych ludzi niezwykle ważna jest grupa rówieśnicza i jej akceptacja, dla której są w stanie podejmować różne zachowania ryzykowne, w tym picie alkoholu. Jako powód sięgania po napoje alkoholowe młodzież podaje chęć dopasowania się do kolegów, dlatego ważne jest by w działaniach profilaktycznych uwzględnić także nabywanie oraz rozwijanie umiejętności psychospołecznych, takich jak: asertywność, radzenie sobie z presją grupy. Druga co do częstotliwości udzielanych odpowiedzi było wskazanie przez uczniów picie alkoholu jako sposobu na dobrą zabawę, dlatego ważne jest by wyczuścić rodziców i innych dorosłych, na to w jaki sposób młodzież spędza wolny czas.

Z badań wynika również, że część młodych respondentów deklaruje, że po raz pierwszy pili alkohol w obecności rodziców lub innych dorosłych członków rodziny. Niestety może wskazywać to na przyzwolenie wśród dorosłych na picie alkoholu przez nieletnią młodzież. Powinno to skutkować skierowaniem działań edukacyjnych również do osób dorosłych, a w szczególności do rodziców.

Młodzi mieszkańcy gminy mają także kontakt z innymi substancjami psychoaktywnymi. Do palenia papierosów przyznaje się 11% uczniów szkoły podstawowej, 40% gimnazjalistów i 59% – uczniów szkoły ponadgimnazjalnej. Co jeszcze bardziej niepokojące w grupie gimnazjalistów i uczniów szkoły ponadgimnazjalnej po 15% przyznało, że miało kontakt z narkotykami. Warto także zwrócić uwagę na problem zażywania przez młodych ludzi leków kupowanych bez recepty – takie odpowiedzi pojawiły się przy pytaniach o używane przez młodzież środki psychoaktywne. Może to sugerować, że działania profilaktyczne muszą mieć charakter bardziej kompleksowy i obejmować wszystkie grupy mieszkańców gminy, zwłaszcza rodziców. Bardzo ważne jest, by zachęcić ich do rozmów na temat uzależnień z młodzieżą i zapewnić im wsparcie merytoryczne w tym zakresie.

Godna podkreślenia jest postawa osób dorosłych wobec zachowań przemocowych. 92% respondentów zgodnie stwierdziło, że stosowanie kar fizycznych jest złą metodą wychowawczą. Jednocześnie 41% wśród badanych udzieliło twierdzącej odpowiedzi na pytanie, czy znają w najbliższym otoczeniu osoby doznające przemocy. Wynika z tego, że problem przemocy w rodzinie jest nadal aktualny i wymaga dalszych działań edukacyjnych i profilaktycznych.

Sprzedawcy deklarują, że każdorazowo, w razie swoich wątpliwości co do wieku klienta, sprawdzają jego dokument tożsamości, zaś sami uczniowie przyznają (64% uczniów szkoły ponadgimnazjalnej, 18% gimnazjalistów oraz 2% uczniów szkoły podstawowej), że samodzielnie kupiło alkohol. Niedopuszczalnym jest również zjawisko spożywania alkoholu w obrębie punktów sprzedaży. Działania edukacyjne powinny być również skierowane wobec sprzedawców i właścicieli sklepów, w działania te muszą się włączyć także inne służby, np.: Policja.

III. CELE PROGRAMU

Głównym celem programu jest wychowanie w trzeźwości i przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz zapobieganie jego skutkom na terenie Gminy Goworowo oraz edukacja, profilaktyka uniwersalna, wskazująca i selektywna, redukcja szkód,

reintegracja społeczna, terapia oraz pomoc na rzecz członków rodzin dotkniętych problemem uzależnień i zjawiskiem przemocy oraz przestrzeganie prawa w zakresie reklamy, promocji oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

Cele szczegółowe:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
2. Promowanie pozytywnych postaw społecznych motywujących dzieci i młodzież do zachowania abstynencji.
3. Edukacja rodziców w zakresie profilaktyki i wspierania trzeźwości swoich dzieci.
4. Promowanie postaw społecznie ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
5. Rozwój potencjalnych form pomocy psychologicznej dla dzieci wychowujących się w rodzinach alkoholowych i stosujących przemoc domową.
6. Ścisła współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym Gminy Goworowo.
7. Podnoszenie kwalifikacji osób pracujących w dziedzinie profilaktyki.
8. Edukacja publiczna w zakresie problematyki alkoholowej.
9. Rozwijanie działań mających na celu przeciwdziałanie nudzie, organizację wolnego czasu, budowanie poczucia własnej wartości, asertywne wyrażanie siebie, umiejętność przeciwstawiania się grupie.
10. Prowadzenie Świetlicy Środowiskowo – Terapeutycznej dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, w tym zapewnienie wyżywienia podczas prowadzonych zajęć.
11. Wspieranie działalności sportowej wśród dzieci i młodzieży jako profilaktyka przeciwdziałania alkoholizmowi.
12. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień dla osób z problemem uzależnienia i członków ich rodzin.
13. Współpraca z instytucjami i organizacjami w dziedzinie profilaktyki i leczenia uzależnień.
14. Wspieranie i organizowanie imprez profilaktycznych, w tym akcje trzeźwościowe prowadzone przez Kościół lub organizacje pozarządowe.

15. Wspieranie i organizowanie wypoczynku letniego i zimowego z programem terapeutycznym dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym.
16. Kontrola rynku napojów alkoholowych zwłaszcza w kontekście przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim.

IV. REALIZATORZY PROGRAMU

Za realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie określonym w art. 247 ustawy o finansach publicznych odpowiada Wójt Gminy Goworowo. Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Goworowie jest koordynatorem i realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Osoby odpowiedzialne za realizację programu współpracują z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz innymi podmiotami, których działalność warunkuje efektywność podejmowanych zadań.

Kierownik GOPS zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 4 ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, a także zgodnie z Pełnomocnictwem udzielonym przez Wójta Gminy Goworowo współpracuje z:

1. Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Goworowie,
2. Urzędem Gminy Goworowo,
3. Radą Gminy Goworowo,
4. Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Goworowie,
5. Gminnym Ośrodkiem Kultury Sportu i Rekreacji w Goworowie,
6. Policją,
7. Parafiami działającymi na terenie gminy Goworowo,
8. Placówkami oświatowymi,
9. Placówkami ochrony zdrowia,
10. Punktem Konsultacyjnym ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie w Gminie Goworowo,
11. Zespołem Interdyscyplinarnym Gminy Goworowo,
12. Ośrodkiem Terapii Uzależnień w Ostrołęce lub inne placówkami na terenie kraju prowadzącymi terapię uzależnień,
13. Grupą Anonimowych Alkoholików działającą przy Parafii pw. Podwyższenia Krzyża św. w Goworowie.

V. ZAPOBIEGANIE UZALEŻNIENIOM WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ.

Spożywanie alkoholu przez osoby niepełnoletnie upośledza czynności poznawcze – koncentrację uwagi, zapamiętywanie, uczenie się, rozwój kontroli emocjonalnej, powoduje podejmowanie zachowań ryzykownych, groźnych dla życia i zdrowia, zakłóca proces rozwojowy, może powodować spowolnienie wzrostu i zaburzenia hormonalne.

Działania przewidziane w niniejszym programie w 2019 roku będą się koncentrowały głównie na profilaktyce uniwersalnej mającej na celu profilaktykę i zapobiegania uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży szkolnej na terenie Gminy.

Do głównych zadań należy:

1. Prowadzenie programów profilaktycznych o charakterze informacyjnym i edukacyjnym dla młodzieży szkolnej, jak również dla nauczycieli i rodziców (m. in.: warsztaty psychoedukacyjne, pogadanki, konferencje, programy profilaktyczne rekomendowane przez PARPA).
2. Szkolenie dla nauczycieli i wychowawców (m. in.: spotkania i warsztaty mówiące o zagrożeniach uzależnieniem i sposobach pracy z trudną młodzieżą).
3. Wspieranie lub organizowanie działań profilaktycznych opracowanych i realizowanych przez młodzież, w tym konkursy na temat uzależnień i przemocy w rodzinie, finansowanie nagród oraz pomoc merytoryczna przy układaniu pytań.
4. Organizowanie lub wspieranie inicjatyw propagujących zdrowy styl życia.
5. Wspieranie lub organizowanie realizacji zajęć, programów oraz imprez sportowych promujących zdrowy styl życia oraz zdrową rywalizację wraz z możliwością zakupu sprzętu sportowego i akcesoriów sportowych niezbędnych do właściwej realizacji ww. działań.
6. Wspieranie lub organizowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży, na których prowadzone są zajęcia terapeutyczne.
7. Wspieranie lub organizowanie działalności profilaktyczno-kulturalnej.
8. Propagowanie wolontariatu, alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego oraz rozwijania umiejętności psychospołecznych (m. in.: asertywności, radzenia sobie z presją grupy) wśród dzieci i młodzieży.
9. Funkcjonowanie świetlicy środowiskowo – terapeutycznej, w tym zapewnienie wyżywienia podczas prowadzonych zajęć.

VI. DZIAŁANIE PROFILAKTYCZNO – EDUKACYJNE DLA MIESZKAŃCÓW GMINY.

Działania zawarte w Programie są skierowane do całego środowiska lokalnego i mają na celu wpływanie na sposób postrzegania problemów alkoholowych i na zrozumienie istoty tego zjawiska. Działania są swego rodzaju inwestycją na rzecz środowiska i korelują na poprawę jakości życia mieszkańców gminy.

Główne działania:

1. Prowadzenie w gminie akcji informacyjnej i kampanii poprzez dostęp do materiałów mówiących o uzależnieniach i promujących zdrowy styl życia.
2. Prowadzenie działalności informacyjnej o miejscach i instytucjach zajmujących się niesieniem pomocy osobom w kryzysie (ulotki, ogłoszenia na tablicach ogłoszeń)
3. Wspieranie lub organizowanie inicjatyw propagujących trzeźwe życie, w tym wsparcie funkcjonowania Grupy Anonimowych Alkoholików i ich rodzin.
4. Dofinansowanie pielgrzymki w intencji trzeźwości z Ostrołęki do Niepokalanowa (dofinansowanie żywności dla pielgrzymów – posiłków przygotowanych przez mieszkańców wyznaczonej miejscowości) w wysokości 500 zł. dla jednej wsi. O pomoc mogą ubiegać się sołtysi wyznaczonej wsi do przygotowania posiłku na terenie Gminy Goworowo.
5. Współpraca z policją w ramach szeroko rozumianej kampanii dot. pijanych kierowców.
6. Szkolenie dla sprzedawców napojów alkoholowych.
7. Podejmowanie akcji kontrolnych dotyczących przestrzegania zasad sprzedaży detalicznej napojów alkoholowych.
8. Spotkania osób uzależnionych i współuzależnionych w ramach działania Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie.
9. Prowadzenie działań edukacyjnych i profilaktycznych na rzecz osób starszych z terenu gminy Goworowo, z uwzględnieniem przekazywania przez Seniorów pozytywnych postaw życiowych młodym ludziom.
10. Wspieranie lub organizowanie realizacji zajęć, programów oraz imprez sportowych promujących zdrowy styl życia oraz zdrową rywalizację wraz z możliwością zakupu sprzętu sportowego i akcesoriów sportowych niezbędnych do właściwej realizacji ww. działań.
11. Wspierania lub organizowanie inicjatyw, dotyczących działań profilaktycznych skierowanych do różnych grup wsparcia.

VII. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI POMOCY TERAPEUTYCZNEJ ORAZ LECZENIA DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH I ICH RODZIN.

1. Działalność Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie, w wymiarze 8 godzin w tygodniu.
2. Podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się profilaktyką i osobami z problemem alkoholowym, szkolenia dla członków GKRPA, Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Goworowo oraz innych osób zajmujących się problematyką uzależnień i przemocy w rodzinie.
3. Funkcjonowanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
4. Czynny udział członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zespole Interdyscyplinarnym Gminy Goworowo
5. Prowadzenie postępowania przygotowawczego w sprawach o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu i kierowanie kompletnych wniosków wraz z opinią biegłych sądowych do Sądu przez GKRPA oraz finansowanie kosztów związanych z wydaniem opinii przez biegłych.

VIII. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW AKOHOLOWYCH

Zasady wynagrodzenia członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- za udział w posiedzeniach komisji oraz udział w rozprawach sądowych – 150,00 PLN dla przewodniczącego komisji oraz dla pozostałych członków komisji – 120,00 PLN.

IX. ZABEZPIECZENIE FINANSOWE PROGRAMU

Źródłem finansowania niniejszego programu są środki własne gminy oraz dodatkowe środki pozyskane w trybie art. 11¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku.

Szczegółowy budżet będzie określony Uchwałą budżetową Rady Gminy Goworowo na 2019 rok.